X. évfolyam. Arad, 1895. Augusztus 20. Kedd. 189-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: Az arzti és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza. Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr. HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.) Telefon-szám: 151.

Az átok.

Arad, augusztus 19.

Az egész haza nemzeti ünnepet ül, melyet az egyház és az ország törvényei egyaránt megszenteltek, emlékére azon koronás apostolnak, ki pogány alattvalói között a kereszténységet megalapitá, ki szent jobb kezében az evangeliumot hordozá, s ajkaival a szelidség, a türelem, béke, felebaráti szeretet igéit hirdeté.

Milyen szörnyü találkozása a végleteknek, mi képtelen szatirája a végzetnek, hogy a kereszténység meghonositásának, a vallás béke megalapitásának emlékünnepével egyidejüleg ugyanazok hirdetik világgá a középkori fanatizmus sötét átkait, a kik a szent király évezredes rendelkezései alapján birják vagyonukat és méltóságukat abból a czélból, hogy békét hirdessenek és áldást oszszanak.

Az ultramontán papi párt szócsöve a M. A. állitólag hiteles forrásból közli azon intézkedések lényegét, illetőleg a püspöki konferencia által megállapitandó közös körlevél tartalmát, mely »*ultima ratió*«-képen czikáznának elő az engedetlen hivők megfenyitésére a kiközösités villámai.

E szerint tehát exkommunikáczió alá esnék nem és korra való tekintet nélkül minden katholikus hivő, a ki nem keresztény féllel kötne házasságot, vagy más keresztény felekezetühöz tartozóval, de frigye a rezerváli megtagadása vagy egyéb kánonjogi akadályok folytán egyházilag meg nem áldható, vagy akik saját elhatározásukból polgári házasságukat egyházi áldással meg nem erősittetik. Ezektől a kath. egyház megtagadná éltökben a szentségeket és az összes kegyszereket, holtuk után pedig tetemöktől a szentelt földet.

Pár nap mulva ki fog tünni, hogy mennyi igaz ebből a képtelen közleményből, meglehet csak arra van számitva, hogy a főpapságot bele vigye a nemzetközi ultramontánizmus élethalál harczába, de az sem valószinütlen, hogy a püspöki kar nehány harcziasabb tagjának intenczióit tükrözi vissza, mert Steiner fehérvári püspök, de sőt Schlauch kardinálisról is ösmeretes, hogy az „*ecclesia militans*“ legtulzóbb irányzatát képviselik.

Mindazáltal ugy hisszük, hogy igaztalanok volnánk a magyar főpapság egésze iránt, ha föltennök róla, hogy *ilyen veszedelmes eszközökkel* akarnák megakadályozni az állam törvényhozása által szentesitett törvények végrehajtását, illetőleg, hogy ilyen eszközökkel akarnák a katholikus hiveket eltiltani attól, hogy az ezen törvények által adott jogaikkal éljenek.

Mert hát eltekintve attól, hogy ezen lépésével végképen elvesztené a magyar kath. klerus a hazafiságnak eddig nevéhez füződött nimbusát s igy azt a kapcsot is, mely a magyar néppel a közösen ápolt nemzeti törekvések révén egybekötötte, már csak azért sem tehető fel róla ezen szörnyüséges retorzió alkalmazása, mert az egyaránt ellenkezik a józan észszel és magának a kath. egyháznak érdekeivel.

Először is képtelen az, hogy egyházilag meg nem áldott közösségben élő felek egyházi átokkal sujtassanak; hiszen akár a szegénység, akár más el nem háritható akadályok folytán máig is ezerekre megyen azon családok száma, kik ugynevezett vadházasságban kénytelenek élni, és azért még sem jutott soha senkinek eszébe, hogy ezektől, a sors által külömben is erősebben sujtott emberektől a vallás vigaszát megvonják, pedig házasságuk még a világi jog szempontjából is törvénytelen. Hogy lehessen ezután ily házasságban élőket kiközösiteni, midőn frigyük legalább a világi jogszolgáltatás előtt törvényes. Micsoda inkvizitórius eljárás fogja nyilvántartani, hogy mely házközösségek esnek a kiközösitendő vadházasságok kategóriájába. Csupán azok-e, a melyek polgárilag törvényesek, vagy mindazok, melyek a szabadég alatt köttettek, s melyeknek sem a polgári, sem az egyházi hatóság nem adta meg szentesitését, olyanok, a milyenekben például ugyanazok a papok élnek, kik az exkommunikácziót a szegény elátkozottakon végrehajtanák.

Legnagyobb kárát azomban az egyház maga látná egy ily embertelen intézkedésnek. A kiket ily körülmények között kiközösitenének, azok nem csak maguk volnának kénytelenek a kath. egyház kebeléből kilépni, hanem gyermekeiket is kivennék onnan, a hol az üdvözitő tanait megtagadó fanatikus keresztény ellenes elbánásokban részesülnek, sőt előreláthatólag megbotránkozott s végsőig elkeseritett rokonságuk is követné őket.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

A bün.

— Franczia elbeszélés. —

Irta: René Chil.

Könnyü, gyors léptek hallatszottak a szalonban, azután kétszer-háromszor hevesen kopogtak az ajtón. Madame Hurtin leejté a könyvet, melyet éppen lapozott, s félig fölemelkedett a caseuseröl. Meglepetve s nem minden aggodalom nélkül látja, hogy leánya szemmel láthatólag gyorsan magára kapkodott öltözékben lép be.

— Mártha! Mi történt gyermekem? . . . A férjed? . . .

— Nem, anyám. Rólam van szó . . . Gyorsan, gyorsan . . . Itt van a papa? Hivd ide . . .

A fiatal asszonynak lázasan jártak a kezei, majd szétmorzsolta a kis asztrakánkarmantyut, s hátravetett fátyola alól a téboly merevségétől kitágult szempár tekintett ki. A fájdalomtól megviselt gyöngéd arcz olyan volt az áprilisi reggel éles napfényében, mint egy napcsipte virág.

Madame Hurtin, kire szintén ráragadt ez a rendkivüli izgatottság, hidegvérét veszitve rémülten ment a szalónon keresztül férje szobájához, s aggodalomtól elfojtott hangon mondá:

— Jöjj papa! Mártha van itt! . . . Gyorsan . . .

Mikor visszatért, alig volt annyi ideje, hogy a szegény gyermeket karjaival fölfogja. Mártha csendesen zokogott, fejét anyja keblére hajtva. Ebben a helyzetben maradtak, mig megjelent monsieur Hurtin, egy szürkehaju, rövid szakálu ur, kinek magatartása a hosszas jegyzői gyakorlat folytán elegáns, ünnepélyesen tartozkodó lett, de akinek arcza ennek daczára mitsem vesztett mosolygó derültségéből.

Hurtin, kit nejének ijedt hangja eleve nyugtalanná tett, mozdulatlanul maradt az ajtóban, s leányának fájdalma, aki életének egyetlen öröme volt, összeszoritotta a szivét.

— Mi baj gyermekem? .. Mit kivánsz tőlünk? .. Engem nem is ölelsz meg? ..

Mártha kibontakozott anyja karjai közül, hogy atyjának tárt karjaiba rohanjon. De félúton megállt, azután szinte aléltan visszahátrált s aranyhajjal köritett fejét lehajtá.

Hirtelen tekintetet vetett mindkettőjükre, azután gyorsan, kristálytiszta csengését vesztett hangon mondá:

— Férjem mindjárt itt lesz . . . Nem mondta, semmit sem mondott, de én tudom... néhány barátja, néhány képviselő otthon tartja, valami sürgős ügyben . . . Tegnap délután itt voltam! Ezt kell mondanotok! . .

Lerogyott egy karszékbe, s fogaival tépte finom batisztkendőjét. Tompán ismételé:

— Azt kell mondanotok . . hogy tegnap délután . . . háromtól hatig itt voltam.

A szülők ajkáról a végtelen szemrehányás, a remegő méltatlankodás kiáltásban tört elő. A kétségnek még árnyékát is elüzte az a vallomás, melyet szegény, nyomorult gyermekük, a szégyen és lelkiismeret nyomása alatt tett.

— Ezt tetted szerencsétlen! . . Oh te szerencsétlen.

— S rám és anyádra számitottál, hogy a büntetéstől megmenekülj? Mi is csaljuk meg azt a becsületes embert, akit elárultál? . . Őrült vagy.

Mártha kezeit tördelve, zokogástól fuldokló hangon mondá:

Őrült voltam . . őrült. Oh mi keritett engem a hatalmába? Mindenröl megfeledkeztem, s elvoltam vakulva az öntudatlanságig. Hatalmába keritett valami, ami helyettem cselekedett, ami lelkemet és testemet elváltoztatta. Nem tudtok ti erröl semmit! Nem ismerek arra az asszonyra, ki ez átkozott idő alatt voltam . . . André, kedves Andrém! De hisz én szeretem öt . . . Szeretem még a lelkiismeret mardosásai közt is, mely annyira gyötör. Borzasztó! . . . Oly mértékben szeretem, mint ahogy a másikat gyülölöm . . . André csak gyanakszik, valószinüleg zavart modorom következtében, mely elfogott . . . Oh, ami édes, drága boldogságunk talán elveszett volna? A kétségbeesés és lelkiismeretmardosás semmit sem hozhat vissza . . . Anyám, atyám, könyörüljetek!

Térdre rogyott s kezeit előre nyujtotta. Az anya, kinek az öregség következtében már kevésbbé kifejezésteljes, de még mindig szépes vonása visszatükrözte leányának fáj-

Végül nagyon csalódnék a középkor fegyvereihez nyuló klerus, ha azt hinné, hogy a világi hatóságok, különösen pedig a *társadalom* részéről rettenetes megtorlásban nem részesülne. Meg lehetnek győződve az illetők, kik ilyen szörnyüséges tervet forgatnak agyukban, hogy azok a lelkészek, akik a papiroson levő kiközösitést a gyakorlati életben végrehajtani merészkednének, maguk is csakhamar kiközösittetnének minden müvelt társaságból; sőt külön elbirálás alá esnék, hogy valjon az olyan lelkészeknek, akik a hivők egyrészétől a vallás vigaszát megtagadják csak azért, mert azok törvényadta jogaikkal élnek, hogy valjon az *ilyen lelkészek irányában nincsenek-e a községek és földesurak az ő kegyuri kötelezettségeik alól feloldva?* Megfontolták-e az ultramontán heczczkáplánok, midőn a kiközösités eszméje sötét agyukban megfogamzott, hogy annak a népnek, amelynek elveszik istenét, nem lesz szüksége többé a — *papra.*

BELFÖLD.

Az egyházpolitikai akczió befejezése.

A szeptember végén megnyiló parlamenti ülésszak napirendjének első tárgyai a zsidóvallás reczepcziójáról és a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatok lesznek. A kormány ugyanis feltétlenül ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy a Weker le-kormánytól reámaradt egyházpolitikai reform — beleértve a még hátralevő és a felsőház által kétszer visszavetett javaslatokat is — és pedig az ezekben kifejezésre jutó elv teljes integritásának fentartásával, minél előbb törvényeröre emelkedjék.

Az elvi tisztasághoz való szigoru ragaszkodása azonban nem gátolhatta s nem gátolja a kormányt abban, hogy a letárgyalandó két javaslattal szemben is a formai koncesszziók legszélső határáig el ne menjen.

Ez okból a Bánffy-miniszterium magáévá tette a képviselőház bizottságaiban eszközölt módositásokat s beleegyezett abba, hogy a reczepczios javaslatnak azon szakaszai, melyek a keresztények és zsidók közötti áttérésekről szólnak, ebből a törvényjavaslatból kimaradjanak, s hogy a reczepczionak ezen inkább általános elvi jelentőségü intézkedései a vallás szabad gyakorlatát szabályozó javaslatba fölvétessenek.

E formális engedmények megtevésére a kormány annál is inkább hajlandó volt, mert már akkor, amidőn az utolsó zajos vita elhangzott a förendiház ülésztermében, a kormány bizonyosságot szerzett abban az irányban, hogy az egyházi és világi intranzigensek ellenállása tényleg meg van törve, mert a hatholikus egyház oszlopos vezérei végre kezdték belátni, hogy a katolikus egyháznak az áll inkább érdekében, hogy helyreállitsa a magyar állammal a régi jó viszonyt, mint semhogy az állami integritás megbontására törő nemzetiségekkel szövetkezzék.

Ez okból tulzottnak és a tényállásnak meg nem felelőnek tekinthető a klerikális vezérlap tegnapi jelentése, mely az életbeléptetendő törvényekkel szemben a főpapok határozott ellenállását helyezte kilátásba. A püspöki kar igenis tiltakozni fog, de csak passziv értelemben, a mennyiben ezt kötelességévé teszi a kánonjog betüje és szelleme. A bécsi udvarnál szintén teljesen megváltozott a hangulat, ugy hogy az egyházpolitikai ellenzék elkeseredett küzdelme már hetek óta nélkülözi a reális alapot és a komolyabb politikai jelentőséget. Ezzel kapcsolatban udvari körökhöz közelálló, s teljes hitelt érdemlő forrásból jelenthetjük, hogy legilletékesebb helyen eddig semmit sem tudnak arról, hogy Bánffy Dezső ujabb förendek kinevezése tárgyában előterjesztést tett volna a királynak. Valótlan tehát az a hir, hogy a király ebben az ügyben már és bármiképpen is intézkedett volna. Ámde az eddigi tapasztalatok után s tekintettel az udvarnak rokonszenves magatartására a Bánffy kormánnyal szemben, megbizhatónak látszik a bécsi tudósító értesülése, hogy abban az esetben, ha Bánffy Dezső miniszterelnök a kinevezések ügyében csakugyan előterjesztést tenne a királynak, ő felsége ép oly kegyesen fogadná a magyar miniszterelnöknek ez ujabb propozicziját, mint a mily jóakaratulag fogadta eddigi összes előterjesztéseit.

Oláhok a békekongresszusról. Az oláh vezérek körében óriási elkeseredést keltett a Brüsszelben kapott leczke, annyival inkább, mert legkevésbé sem voltak elkészülve rá, sőt azzal a meggyőződéssel tekintettek a béke kongresszus elé, hogy ott fényes diadaluk lesz. Elkeseredésüket most azzal óhajtják enyhiteni, hogy lapjaikban ugy tüntetik fel a brüsszeli dolgokat, mintha ott a legnagyobb rokonszenvre talált volna az ő szereplésük. A Dreptatea augusztus 11-iki számában Brüsszelből czimmel vezérczikket közöl, melyben a magyar apokkal szemben azt állitja, hogy nem igaz az, miszerint csak az oláhok ellenezték a jövő évi kongresszusnak Budapesten való megtartását, mert többen voltak a képviselők közül az inditvány ellen és csak nagy erőlködéssel sikerült azt keresztülvinni. A dolog különben sem bir semmiféle jelentőséggel és csak a magyar lapok igyekeznek abból tökét csinálni. Az inditvány elfogadása jó részben annak tulajdonitható, hogy Jókai és Apponyi gróf egyénisége a külföld előtt igen rokonszenves és ők ugy igyekeztek magukat bemutatni, mintha az oláhok legjobb barátai lennének. Mindezek daczára végül mégis kegyetlenül kifakad czikkiró a brüsszeli határozat ellen és azt mondja, hogy békekongresszust tartani azon a földön, mely a brutalitások, erőszakoskodások és hatalmaskodások tanyája, mégis csak paradox, habár a kongresszus tagjai másként itélkeztek is. A Tribuna terjedelmes levelet közöl Brüsszelből, melyben az oláhok barátaiként emliti fel Pandolfi márkit, Gobat svájczi képviselőt, Wavrinskit, Marquat bárót és Vorbind norvégiai képviselőt, kiről azt irja, hogy beszédében megemlékezve Magyarországról, kijelentette, hogy ott a magyarság kegyetlenül zsarnokoskodik és elnyomja a többi népeket. Elmondja a Tribuna tudósitója azt is, hogy a franczia képviselők azért nem voltak az oláhok pártján, mert Károly király Ischlben való szereplése bántotta őket. Irja továbbá, hogy a belga lapok mind igen nagy rokonszenvvel viseltetnek az oláhok iránt és Urechiát valósággal ünnepelték.

Egy magyar lap ama közleményére, melyben az a liga magyarországi vezetőinek névsorát ismertette, a Tribuna roppant megvetéssel csak azt jegyzi meg, hogy az nevetséges.

Bánffy a nemzetiségek akcziójáról.

A Neues Wiener Tagblatt egy legutóbbi száma beszélgetést közöl, a mely Bánffy és a német lap szerkesztője közt folyt. A beszélgetés lényegesebb pontjait itt közöljük:

A miniszterelnök kijelentette, hogy nem titkolja, miképpen gondolkozik az „ugynevezett nemzetiségi kongresszusról", aztán igy folytatta: Csak attól tartok, hogy ezt a kongresszust a sajtó egy kissé tulbecsülte. Azok között, a kik a kongresszusban részt vettek, alig van egy-két ember, a kinek az egyénisége valamit nyomna a latban. A gyülésen részt vevő elemeknek egyáltalában nem volt joguk a saját néptörzsük nevében beszélni. A

---

dalmát, már-már föl akarta emelni leányát, de az atya némán, mereven állt. Csak arczának izmai árulták el haragját s fölindulását.

— Semmi sem tehető jóvá — mondá. — Boldogság csak becsület mellett tanyáz.

S hevesen távozott a szobából, leányát félrelökve, ki egy székre rogyott. Hallatszott, hogy mint jár föl-alá szobájában. Ünnepélyes arczkifejezése eltünt, kezeit hátra tette s néha egy-egy könyczseppet morzsolt szét megdagadt szemeiben.

A becsületérzés heves harczot küzdött benne a végtelen atyai szeretettel. Magállt a szalon asztala előtt, s gépiesen lapozgatott egy albumot. Szemei hirtelen kitágultak s halálsáppadtság ült az arczára. Egy márványfehér vál n asszony mosolygott szemébe az albumból, mint egy tavaszi emlékezés.

Mily borzasztó szédület fogja el az embert, ha elfeledkezik magáról. Ugy volt az akkor is, s most a feledés homályából azért támadt föl ellene az ő vétke, az egyetlen, melyet elkövetett. Nejének a barátnéja volt . . . Égő homlokára tapasztá kezét . . . Az előszobában suttogást hallott, azután megjelent Mártha, kétségbeesetten rimánkodva.

— Atyám, itt van André! Kegyelem! kegyelem!

Magánkivül közeledett leányához, alig volt annyi ideje, hogy ezt sugja neki: maradj itt. S a mellékszobára mutatott. Azután remegő kézzel nyitott ajtót Andrénak.

— Mi ujság kedves Andrém? Minek köszönhetem ezt a szerencsét?

Andre Durien, egy harminczötéves, magas barna ember, szorosan álló kabátban, katonás bajuszszal, alig tudott uralkodni magán.

— Egyedül vagyunk? Senki sem hallja szavunkat?

— Senki. Valami baj történt?

André megragadta Hurtin kezét.

— Tekintsen rám, s mondja, hogy oly ügy, mely nem nagyon komoly, képes lett volna-e, egy éjszaka igy elváltoztatni az arczomat?

Egő könyek szivárogtak elő vörös szemhéjai alól. Leült, egy ideig zokogott, ami oly tragikus volt ettől a tettre született embertől. Monsieur Hurtin szemben ült vele.

— Uram . . . atyám, végtelen az én fájdalmam, végtelen, mint az én fenyegetett, talán örökre elvesztett boldogságom. Egy szavával mindent megmondhat, ez a szava vagy a legszerencsétlenebbé, vagy a legboldogabbá tesz. Feleljen becsületszavára: itt volt Mártha tegnap délután?

Hurtin annyira elő volt készülve erre a kérdésre, hogy arczának egyetlen izma sem rándult meg.

— De André, mireval ez az ünnepélyes hang, ily egyszerü dologban? Igen, Mártha tegnap itt volt háromtól fél hatig, vagy talán hatig.

Emberfeletti öröm remegtette meg André egész alakját, s arcza piros lett.

— Köszönöm . . . ujra élek . . . kedves kis Márthám.

Az örömnek ezt a kitörését mély szomorúság váltotta föl.

— Mily nyomorult vagyok! Tudja-e hogy oly gyanakvó vagyok, mint egy bolond! Mint egy sült bolond. Megsértettem Márthát, az anyját, önt.

Félig fölemelkedett, mintha le akart volna térdepelni. Hurtin karjaiba zárta, s szabad folyást engedett annak az izgatottságnak, mely majd megfojtotta.

— André . . . barátom . . . a két asszony nem tud semmit . . . Nem szólt semmit Márthának?

— Dehogy szóltam.

— Nagyon helyes. Mennyit szenvedhet ön! Öleljen meg, drága André.

— Köszönöm, köszönöm . . . Vegye látogatásomat meg nem történtnek. Megyek. Dolgom van a képviselőházban. Megyek. Oly boldog vagyok, oly boldog!

André kezet fogott Hurtinnel, aki erős önuralommal kisérte az ajtóig. De mikor az betette az ajtót, az asztalba kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék. Ott volt az az album, mely arra kényszeritette, hogy becsületét föláldozza. Sokáig, leverve mélyedt el gondolataiba, s szakállán könyek peregtek végig.

Mikor fejét fölemelte, ott állt előtte Mártha, a fájdalomtól meghajolva, alázatosan, mint egy gyermek. Hurtin lemondóan, fájdalmas örömmel tárta ki karjait.

— Jöjj ide Mártha, jöjj. Senkinek sincs joga arra, hogy szigoru birád legyen . . . Nem kell kegyetlenebbnek lenni, mint az idő és feledés. Az idő és a feledés még a vétkesnek is visszahozhatja a boldogságot.

nemzetiségi sajtóban sokfelé hangzottak a kongresszus ellenében kárhoztató szavak. A felső klérus, a mely a románok és szerbek közt igen befolyásos tényező, határozottan a gyülés ellenében foglalt állást. Nekem ugy tetszik, hogy teljesen téves és helytelen a kongresszust mint fordulópontot tekinteni a magyarországi nemzetiségi mozgalmakban.

Aztán elmondta a miniszterelnök, hogy nem a nép körében tapasztalható ellenséges érzület, hanem a nemzetiségi intelligenczia bizonyos rétegeiben. Erőszakos magyarositásról oktalanság beszélni, mert a községházán, a templomban, az iskolában a nép nyelve uralkodik s az országban háromezernél jóval több népiskola van, a melyekben a tanitás nyelve román; az államnyelv pusztán ott figurál a tantárgyak közt, anélkül azonban, hogy tanitanák.

Arra a kérdésre, vajjon a miniszterelnök a nemzetiségekkel szemben minden engedménynek ellene van-e? ezt felelte Bánffy báró:

— A leghatározottabban. Lehetetlen már tovább mennünk, mint a mennyire elmentünk. A kongresszus folyamán különben is kitünt, hogy ezek előtt az urak előtt egyáltalában nem a kultur- vagy nevelési kérdések szerepelnek, mint ahogy azt ők eddigelé mindenfelé hiresztelték. A nyelvkérdés náluk pusztán eszköz a valódi czél elérésére, a mely nem egyéb, mint hogy kisérletet akarnak tenni Magyarországon a föderalizáló politikával. Ez azonban soha sem fog megtörténni. Nincs magyar államférfiu, a ki ehhez valaha kezet nyujtana nekik. Sőt tovább megyek. A monarkia minden politikai tényezőjének, egész sulyával arra kell egyesülnie, hogy ellentálljanak az ilyen képtelenségnek. Itt nem pusztán magyar érdekről van szó, hanem a dualizmus fennállásáról is. A kiegyezés eszméje az országban mély gyökeret vert. A magyar államférfiak több mint egy negyedszázad óta minden tőlük kitelhetőt elkövettek, hogy az ország közjogi helyzetét a közvélemény előtt, a nemzet szivében is megerősitsék és hogy az ellenzéki aspirácziókat legyőzzék. A dualizmust ma a nemzet sokkal nagyobb többsége, mint az ország fejlődésének legbiztosabb alapját tekinti s igy annak minden megrázkódtatása nagy nyugtalanságot idézne elő.

A kiegyezés fejlesztésének eszméje — folytatá a miniszterelnök — a mint azt a nemzeti párt hirdeti, egy éppen semmit mondó paradoxon. Ellenben alapjában rendkivüli aggasztó, ha még e kifejezés alatt valami pozitiv czél értetik, mert senki sem óhajtja a hadsereget és ennek intézményeit érinteni. A közös hadsereget minden gondolkozó politikus hatalmi állásunk biztositékának tekinti. Gyengitésére irányuló minden kisérlet tekintélyünk gyöngitését jelenti a külföld előtt. Valóban attól lehet tartani, hogy a jelenleg nyugodt külpolitikai helyzet válságos szinezetet ölt abban a pillanatban, midőn hadseregünk szervezete megingadtatik. A közös hadsereg a kiegyezési törvény szelleme és szószerinti szövege szerint nem lehet tárgya olyan aspirácziók megvalósitásának, a melyek a hadsereg egységét befolyásolhatnák. A mostani többség és a belőle származó kormány — ugymond a miniszterelnök — el van határozva, hogy a közös hadsereg intézményét megvédje minden ellene támasztott aspirácziók ellen, mert a kiegyezés mellett, annak minden részét illetőleg helyt áll és minden kisérletet a közjogi alap ugynevezett „fejlesztésére" nézve, a közjogi stabillitás aggasztó megingatásának tekint. De a mint mi a dualizmust államjogunk szilárd alapjának tekintjük és ezt az alapot az ellenzéki pártokkal szemben védjük, a melyet azok nyiltan, mint a függetlenségi párt teszi, támadnak; másrészről meg kell azt védenünk minden föderalisztikus czélzatokkal szemben.

Arra a kérdésre, vajjon valamely külön intézkedést fog-e alkalmaztatni a kormány a nemzetiségi kongresszuson kezdődő uj akczió ellen, azt felelte a miniszterelnök, hogy épen nem. Arra pedig, mi történik a nemzetiségeket egyesiteni szándékozó végrehajtó bizottsággal, azt felelte, hogy azt felosztják, mint annak idejében a román bizottságot.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 20. —

Derült. — Száraz. — Hőemelkedés.

Az állami anyakönyvvezetés.

— Saját tudósitónktól. —

A belügyminiszter — mint értesülünk — már az összes vármegyei és városi törvényhatóságokat beosztotta anyakönyvi kerületekre.

A vármegyei törvényhatóságok a következőképen vannak anyakönyvi kerületekre beosztva.

1. Abauj-Torna 67, 2. Alsó-Fehér 83, 3. Arad 103, 4. Arva 36, 5. Bács-Bodrog 124, 6. Baranya 105, 7. Bars 71, 8. Békés 28, 9. Bereg 50, 10. Besztercze-Naszód 45, 11. Bihar 217, 12. Borsod 94, 13. Brassó 24, 14. Csanád 28, 15. Csik 45, 16. Csongrád 16, 17. Esztergom 32, 18. Fejér 80, 19. Fogaras 34, 20. Gömör és Kishont 81, 21. Györ 39, 22. Hajdu 19, 23. Háromszék 55, 24. Heves 88, 25. Hont 51, 26. Hunyad 111, 27. Jász N.-Kun-Szolnok 51, 28. Kis-Küküllő 52, 29. Kolozs 75, 30. Komárom 67, 31. Krassó-Szörény 148, 32. Liptó 37, 33. Mármaros 85, 34. Maros-Torda 65, 35. Moson 43, 36, Nagy-Küküllő 83, 37. Nógrád 84, 38. Nyitra 130, 39. Pest Pilis Solt Kis-Kun 187, 40 Pozsony 114, 41. Sáros 63, 42. Somogy 113, 43. Sopron 87, 44. Szabolcs 81, 45. Szatmár 117, 46. Szeben 77, 47. Szepes 76, 48. Szilágy 78, 49. Szolnok Doboka 89, 50. Temes 145, 51. Tolna 9., 52. Torda-Aranyos 51, 53. Torontál 185, 54. Trencsén 85, 55. Turócz 18, 56. Udvarhely 66, 57. Ugocsa 27, 58. Ung 43, 59. Vas 107, 60. Veszprém 76, 61. Zala 121, 62. Zemplén 120, 63. Zolyom 42 kerületre.

A vármegyei törvényhatóságok anyakönyvi kerületeinek összes száma 4911.

II. A városi törvényhatóságok a következőképen vannak anyakönyvi kerületekre beosztva:

1. Budapest székes főváros 3, 2. Arad szab. kir. város 2, 3. Baja th. város 1, 4. Debreczen sz. k. város 1, 5. Györ sz. k. város 1, 6. Hódmezővásárnely th. város 1, 7. Kassa sz. k. város 1, 8. Kecskemét th. város 1, 9. Kolozsvár sz. k. város 1, 10. Komárom sz. k. város 1, 11. Maros-Vásárhely sz. k. város 1, 12. Nagy-Várad th. város 1, 13. Pancsova th. v. 1, 14. Pécs sz. k. v. 2, 15. Pozsony sz. k. v. 1, 16. Selmecz és Bélabánya sz. k. v. 4, 17. Sopron sz. k. v. 1, 18. Szabadka sz. k. v. 2, 19. Szatmár-Németi sz. k. v. 2, 20, Székes-Fejérvár sz. k. v. 1, 21. Temesvár sz. k. v. 1, 22. Uj-Vidék sz. k. v. 1, 23. Versecz th. v. 1, 24. Zombor sz. k. v. 1, 25, Szeged sz. k. v. 3 kerületre.

A városi törvényhatóságok anyakönyvi kerületeinek összes száma 36.

III. Fiume: egy anyakönyvi kerület.

Az anyakönyvi kerületek összes száma 4948.

A jegyzőjelöltek rendszeresitése.

— Saját tudósitónktól. —

Boroseebes, augusztus 19.

Az aradmegyei jegyzősegédek egy nagyobb része állásuk rendszeresitése érdekében nagyobbszabásu mozgalmat inditott meg, amiről különben az alábbi felhivás tanuskodik:

Igen tisztelt Kartárs ur!

Aradvármegye jegyzői egylete folyó évi közgyülését e hó 20. és 21-én a menyházai fürdőben szándékozik megtartani.

Az egyleti elnök által szétküldött meghivás tárgysorozatának 6-ik pontja szerint a jegyzői iroda segédszemélyzete állásának rendszeresitése és jövőjének biztositása érdekében teendő lépések is tervbe vétettek.

Valósittassék meg bár a felvetett kérdés akár a megye hatósága részéről az általános közszolgálat érdekének szempontjából történendő intézkedés utján, akár a községek közigazgatási autonomiájának jogkörén belül, — mindkét esetben oly nagy fontosságu, messze jövőnkbe annyira kiható e terv, hogy a legnagyobb foku mulasztást követnénk el nemcsak magunk iránt, de az idők multán helyünkbe lépő kartársakkal szemben is, hogy méltán sütné reánk a hanyagság, indolentia arczpiritó bélyegét az egész világ, ha összetett kézzel tétlenül néznénk mint fáradoznak erre hivatott egyének, illetékes körök érettünk, s mi várjuk az érett gyümölcs ölünkbe hullását a nélkül, hogy az eszme megtestesitését közremüködésünkkel legkevésbbé is elősegitettük volna.

Noha nem kételkedünk abban, hogy a tárgysorozat 6-ik pontjában foglaltakat egy hosszabb és komolyabb megfontolás szülte s hogy kecsegtető kifejezései alatt nem alamizsna, hanem évek hosszu során testi és lelki erőt felemésztő nehéz munkával jól megérdemelt anyagi méltánylás érthető és remélhető, mégis elérkezettnek kell jelenünk az időt arra, hogy existentiánkat oly közvetlenül érdeklő ügyben saját jól megfontolt érdekünkből sorompóba lépjünk akkor, mikor talán felsőbb hatóságunk sugalmazására velünk egyenlő hivatásu egyének testülete jó indulatától vezéreltetve, mielőtt kopogtattunk volna „lehet" — „szabad" szavaival alkalmat nyujt arra, hogy valahára hosszu idő küzdelmevel kiérdemelt helyet foglaljunk és nemcsak vármegyénk és igy szükebb körü, hanem országunk közigazgatási organumában is.

Szerény véleményünk szerint a kérdés gyökeres megoldását csak ugy érhetjük el, ha jövőnk biztositását a vármegye törvényhatósága kezeibe tesszük le, — kivánatosnak tartjuk, hogy választás utján betöltendő segédjegyzői állások rendszeresittessenek (mi által az oklevél 3 évi szolgálat után országos érvényüvé válik) állapittassék meg tisztességes készpénzbeli javadalmazás, s mondassék ki a nyugdij képesség.

Önhöz 's ezzel együtt valamennyihez intézzük tehát szavunkat, figyelmeztetve itt az idő, itt az alkalom!! Ne szalasszuk el egyiket sem. — Vegyünk részt e közgyülésen mindannyian, — együttes megjelenésünkkel mutassuk meg, hogy egyet értünk, együtt érzünk a jegyzői egylet tervével; jövünk biztositása érdekében bárhonnan jövő intelem előttünk nem közönyös, s hogy a nyujtott segédkezést örömmel vesszük. Emeljük fel szavunkat a közgyülésen, s véleményünk nyilvánitásával erősbitsük meg a nyilvánosság előtt a nagy társadalom ama meggyőződését, hogy állásunk rendszeresitésére, jövőnk biztositására rá szolgáltunk, s hogy rég vajudó ügyünk végleges rendezésére érdemesek vagyunk.

Arra kérjük végül, hogy szives megjelenését jó eleve Baumgartner János déznai kollega ur tudomására hozni sziveskedjék a végből, hogy az elszállásolások iránt idejekorán intézkedhessék.

Miután pedig a jegyzői egylet választmánya augusztus hó 20-án délelőtt 10 órakor tartja ülését, tanácsos volna, hogy a 21-iki közgyülésen részt venni szándékozók a választmány javaslatának megismerése után egy előértekezlet megtarthatása végett már 20-án reggel Menyházán legyenek.

Abban a reményben, hogy eme felhivásunk visszhangra talál, vagyunk

Kartársi üdvözlettel:

DANCS LÁSZLÓ, TAMO ZSIGMOND,
BAUMGARTNER JÁNOS, KIURSZKY IVÁN,
jegyzőjelöltek.

Mikép nősüljünk?

— Mantegazza legujabb könyve. —

Ezen örökké érdekes tárgygyal foglalkozik Mantegazzanak, a hires firenzei tanárnak legujabb könyve. A könyv azon osztályba tartozik ugyan, a melyet a jelenkor legnagyobb kritikusa Francisque Sarcey a „czéltalan könyvek osztályának" nevez, mert elolvasása után az ember megint csak nem tudja, hogy házasodjék-e vagy sem. Mindazonáltal a firenzei bölcs szokott szellemességét és éles megfigyelő képességének jeleit e könyvében is feltalálhatjuk. Lássunk belőle egyetmást!

A szerző élesen kikel a következő nagyon is elterjedt elv ellen: „Nősüljetek, ha vagyon, születés, társadalmi állás és kor szerint egymáshoz illők vagytok. A szerelem majd megjő később." Szerinte a házasságban első és fődolog a szerelem legyen. Azért oly sok a boldogtalan házasság, mert azokat nem a sziv köti meg, hanem az ész. Az ész által kötött házasságot pedig már a nép is a lutrihoz hasonlitja, csak az nyer vele, a kinek nagy a szerencséje.

A házasság eszménye a teljes testi és lelki rokonszenv. Ezért ne hamarkodjuk el a dolgot. Az idő a legjobb próbaköve annak, hogy a szeszélyt a szenvedélytől megkülönböztessük.

A nő leghelyesebben teszi, ha oly férjet választ, a ki sokat utazott. Oly férfiu választására, ki sok nőt látott és ismert, a nő igazán büszke lehet. Sőt Mantegazza igy szól: „Ha nő volnék, oly férfi lenne eszményképem ki a föld öt részét be-

utasta és annak szép nőit látta és megcsodálta — sőt ha kételkedném kérőm igaz szerelmében, ugy elküldeném, hogy utazza be Európát és ha hazatérve még mindig magához méltónak találna, nyugodtan nyujtanám neki kezemet abban a tudatban, hogy szerető és hűséges férjem lesz!"

A különböző nemzetekhez tartozó egyének közti házasságok ritkán boldogok. Más nemzetek gyermekei nemcsak más nyelvet beszélnek, de másképp szeretnek, másképp gyülölnek, másképp gondolkoznak, másképp éreznek. A házasságban pedig fő az összhang, az együttérzés. A legkisebb széthangzás is megsebzi a szivet és ha az be is heged, a heg oly érzékeny marad mint a rokkant katonáé, mely fáj, mihelyst az ég beborul.

A könyvnek leggyengébb része tán az, melyben Mantegazza a férfiak különféle foglalkozásait hivatásait vizsgálja a czélból, hogy megállapitsa honnan kerülnek ki a legjobb férjek. Ez a rész „nevető filizófia". Itéljen a kedves olvasó.

Legjobb férjek a katonák. Pontos, szabályozott életrendhez vannak szokva. A kaszárnyában parancsolnak, ergó odahaza szivesen engedelmeskednek.

Jó férjek a tudósok. Ezek a leghübb férjek, mert sem idejük, sem alkalmuk a vétkezésre. A fárasztó munka után megkivánják a szerető nő gyöngédségét.

Jó férjek a mérnökök, kik eszméikben felemelkednek, de a gyakorlat által a gyakorlatias dolgokhoz köttettnek. Nejeiket megőrzik de nem untatják.

A földmivelők jobb férjek, mint az iparosok és kereskedők.

Rossz férjek az ügyvédek. Könnyen elferditik az igazságot. Nehéz nekik hinni.

Rossz férjek az orvosok, kiket a betegségek leküzdése, a gyógyultak hálátlansága elkeseritenek. Ezenkivül sok alkalmuk van a ballépésekre.

Rossz férjek a bankárok és politikusok. Nagy összeköttetéseik, izgalmaik, a folytonos bizonytalanság, kiölik belőlük a finomabb érzéseket.

Rossz férjek a müvészek, irók. Ha hivatlanok: nem tudnak megélni, ha hivatottak: csak foglalkozásuknak élnek.

Egyáltalán rosz férjek a geniális emberek, a mi nem ugy értendő, hogy minden rosz férj geniális ember. **Dr. B.**

HIREK.

Augusztus 20. Kedd. Róm. kath. naptár: István király — Protestáns naptár: István király. — Izraelita naptár: Ros. Hachodes. — Görög-keleti napiár (augusztus 8.): István király. — A nap kel 5 óra 4 perczkor, — nyugszik 7 óra 3 perczkor.

Augusztus 21. Szerda. Róm. kath. naptár: Bernát. — Protestáns naptár: Bernát. — Izraelita naptár: Ellul R. H. — Görög-keleti naptár (augusztus 9.): Mátyás apostol. — A nap kél 5 óra 5 perczkor, nyugszik 7 óra 1 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 oráig. Bemenet dijtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Lapunk legközelebbi száma a mai ünnep miatt csütörtökön, f. hó 22-én reggel jelenik meg.

— Az aradi állami anyakönyvvezetők. A hivatalos lap vasárnapi száma már közli, kik lesznek nálunk az állami anyakönyvvezetők s azok helyettesei. E szerint a belügyminiszter az aradi I. anyakönyvi kerületben Szondy Béla Arad városi levéltárnokot, az aradi II. anyakönyvi kerületben Madarász Antal gáj külvárosi alkapitányt nevezte ki államianyakönyvvezetőkké, helyettesekké pedig az aradi I, anyakönyvi kerületben Lőcs Rezső Arad városi aljegyzőt, az aradi II. anyakönyvi kerületben Szuchy Károly irodai segédtisztet. Mindezen anyakönyvvezetőket és anyakönyvvezető helyetteseket a belügyminiszter a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közremüködéssel is megbizta.

— Szt.-István napja. Lélekemelő nagy ünnep van ma. A magyar keresztény vallás megteremtőjét s annak feledhetetlen nevét hangoztatják széles e hazában; az ország polgárai összegyülnek a szentegyházakban s érzelmeiknek az által adnak kifejezést, hogy a szent férfiuról szent énekeket zengenek. A nép összekulcsolt kezekkel s áhitattal hallgatja a lelkész prédikácziójátl s mintegy önkéntelenül adózik buzgó imájával a szent király emlékének. E napot mindenki az ünnepnek szenteli, s szünetel a munka mindenütt. A kunyhókban ugy, mint a palotákban, első szent királyunk emlékének szentelik a napot. Igy van ez ős időktől fogva, s igy lesz még a világ fennáll, mert a magyarokból nem vész ki a szeretet osirája soha. — A fővárosban a mai napon körülhordozzák szent jobbját és a népek ezrei körmenetben kisérik, figyelmesen nézve a szent jobbra, önkénytelenül eszünkbe jut a szent király nagy neve. Nálunk Aradon délelőtt 10 órakor lesz az ünnepélyes nagy mise, a melyet Csák Czyrjék rendfőnök végez. Az ünnepélyen a hatóság fejei, hivatalok, egyesületek, testületek hivatalosan vesznek részt. A mise után körmenet megy a megyei kórházhoz, a hol Szent István emlékére felállitott oltárnál szent misét mondanak. — A délelőtti mise alatt az aradi gyalog honvédség és huszárság diszszázadot fog küldeni a római katholikus templom elé. A két század, melyeket Ficek százados vezényel majd, olyképen állanak arczczal a templom felé, hogy az első sort a gyalogság, a második sort pedig a huszárság szolgáltatja. A mise kimagasló részeinél a gyalogság háromszor fog sortüzet adni.

— A király születésnapja. A szokott fénynyel ünnepelte Arad város közönsége, hatóságai és a jelenleg itthon levő katonaság a vasárnapi napon a király hatvanötödik születésnapját. Mint már jeleztük, ez alkalomból az aradi összes felekezetek templomaiban hálaadó istentisztelet volt. — A várban reggel 9 órakor vette kezdetét a mise, melyet Fejér Aladár minorita lelkész szolgáltatott. A misén a háziezred távolléte miatt a diszszázadokat a magyar kir. honvédség és a huszárság egy-egy százada adta, kik Malatinszky százados és Tóth főhadnagy vezénylete mellett vonultak be a várba. A honvédség és közöshadseregbeli tisztek közül, kik Aradon vannak, Buttykay Adám és Kovács őrnagyok vezetése alatt vettek részt a misén. A minoriták templomában tiz órakor kezdődött az istentisztelet. — A zenés nagymisén Csák Czirjék, tartományi rendfőnök czelebrált nagy segédlettel. A hatóságok részéről megjelentek: Fábián László főispán, Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Institóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány és Nikolics Péter ipartestületi elnök, kik diszmagyarban jelentek meg. Ott voltak továbbá Kristyóry János, Zubor Gyula a törvényszéki tisztikarral, Purczel báró a póstatisztek élén, Abrai Lajos, Boros Vida, Himpfner Béla, Niedermayer Tóbiás igazgatók a tanári karokkal, az arad-csanádi vasutak tisztviselői stb. A ref. templomban ugyancsak tiz órakor volt a mise, melyen a beszédet Csécsi Imre ref. lelkész tartotta. Az izraelita templomban az istentiszteletet Rosenberg Sándor dr. főrabbi tartotta. A román templomban Metianu János püspök, a gör. katholikus templomban Telesku György esperes plebános és a szerb templomban Vidák István esperes-plébános tartotta az istentiszteletet.

— A tisztikar ebédje. A király születése napján az Aradon állomásozó összes tisztek a Dobránszky-féle sörcsarnokban gyültek egybe, bankettre. A második fogásnál Buttykay Adám honvédőrnagy emelkedett fel helyéről, s lendületes pohárköszöntőben éltette alkotmányosan uralkodó királyunkat első Ferencz Józsefet. A társasebéd csak a délutáni órákban ért véget. A helyiség csinosul volt diszitve.

— Zenés körmenet volt tegnap este Szent István névünnepe előestélyén. A tüzoltók laktanyájukból indultak a várost bejárni zenés takarodóval. A város tegnap este fényesen volt kivilágitva és fellobogózva. A tüzoltózenekar több helyen adott serenadot.

— Az aradi fa- és fémipari szakiskola épületeinek létesitése czéljából — mint már több alkalommal irtuk — a városnak kölcsönre van szüksége. Az iskola kiépitéséhez szükséges 62,000 frtos kölcsön ügyletet tudvalevőleg az osztrák általános földhitel intézettel kötötte meg ötven évi törlesztésre. A nevezett bank Salacz Gyula polgármesternek a kölcsönösszeget 97 és fél százalékkal leszámitolta.

— Békésmegye uj megyei főorvosa. Hajnal István dr. lemondásával megüresedett tiszti főorvosi állásra hirdetett pályázat alkalmával tudvalevőleg tizenketten pályáztak. Tallián Béla főispán meghallgatván az egészségügyi bizottság javaslatát, a pályázók között a legfiatalabb, de egyuttal a legtehetségesebb Zöldy János dr. kórházi mütő és törvényszéki orvost, Zöldy Jenő az aradi első takarékpénztár főpénztárnokának öccsét, kinek közigazgatási orvostani, illetőleg tiszti főorvosi képesitése is van, — nevezte ki. Az uj főorvos, el lehet mondani, az összes vármegyék legfiatalabb főfisikusa. Még 28 éves, de komoly orvosi munkásság áll mögötte. Praxisában fényes sikereket ért el, alatta a gyulai kórházban mintaszerü a rend, az ő érdeme, hogy az ápolást ma apáczák teljesitik. Mint törvényszéki orvos főleg az által tette magát ismertté, hogy a legkényesebb esetekben a premeditatiót a tudomány erejével a legszabatosabban mutatta ki, lényegesen megkönnyitve az igazságszolgáltatás itéletét. A főorvos tegnapelőtt tette le az esküt. Gratulálunk a jól megérdemelt kinevezéshez, melylyel a vármegye főispánja ismét az általános óhajt valósitotta meg.

— Uj hadnagyok. A király a theresiani katonai akadémiának harmadik évfolyamából Lehóczky Albertet az aradi, csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez, benefai Bacsák Jenőt a csász. és kir. 3. sz. huszárezredhez, Urhegyi Antalt és Artner Sándort a 8-ik honvédezredhez, Markovics Istvánt pedig a 3-ik honvédhuszárezredhez hadnagyokká nevezte ki.

— Ujpanát ügyvédet kér. Uj-panát község legutóbb tartott képviselőtestületi ülésén magán ügyvéd engedélyezését kérte a megyétől. Számos árva-pénztári követelések behajtása a megye részéről adott erre okot, mely még az előbbeni 10—15 év előtti elöljáróság gondatlanságából származik. A megye alispánja erre a napokban meg is adta az engedélyt, de tekintve, hogy a községi követelésekné a megyei ügyész nem lehet a megye és egyuttal a község peres ügyeiben egyszerre fel és alperesi képviselő, más képviselőről gondoskodnak.

— A munkaszünet Szent-István napján. A szentisvánnapi munkaszünet dolgában tájékozásul közöljük az ipari munkaszünetről szóló törvénynek erre vonatkozó szakaszát:

A törvény szerint egésznap árulhatnak: a) czukrászok és mézeskalácsosok, valamint jeget az azzal kereskedők; b) nyomdászok állami és hatósági nyomtatványokat, szinlapokat, müsorokat, gyászjelentéseket előállithatnak és ezeket szét is hordhatják; c) hirlapokat el lehet árusitani és széthordani; d) szódavizet szabad gyártani, elárusitani és házhoz szállitani; e) fürdőintézeteknél dolgozhatnak; f) kenyér, péksütemény, tej és gyümölcs elárusitása és házhoz szállitása meg van engedve; g) természetes virágokat lehet elárusitani; h) szálloda, vendéglő, sör-, pálinka- és bormérés, kávéház, kávémérő nyitva lehet; i) bucsukon ugynevezett bucsuczikkek (imakönyvek, olvasók, viaszgyertyák) eladhatók; k) kofák községeken kivül, mulató- és üdülőhelyeken árulhatják áruikat; l) élő állatok a szállitási eszközből (waggonból, kocsiból stb. kirakhatók és hazaszállithatók. Oly községekben, amelyek az ország határáról tiz kilométernél távolabb nem

esnek, az eddig itt emlitett iparokon kivül, amelyek egész nap gyakorolhatók, délután öt óráig még minden egyéb ipari és kereskedelmi elárusitás is gyakorolható.

Délután két óráig gyakorolható a borbély- és fodrász-ipar az üzleti helyiségben, azontul csak házhoz hiva, vagy szinházakban.

Déli tizenkét óráig kisiparosok végezhetik a sürgösen rendelt javitási munkákat; mészárosok, hentesek és kolbászkészitők elkészithetik, árusithat és szállithatják áruikat. Déli 12 óráig a füszer-, bor-, thea-, csemege- és liszt kereskedőknél és szatócsoknál is nyitva lehet az üzlet.

— **A gáz - panama.** Venter Gerő aradi ügyvéd, Szeged város tanácsának a galaczi röpiratok átnézésével megbizott ügyvédje megérkezett Galaczról és ma Szegedre utazik. A galaczi lapok, mint Venter mondja, a pörről hamis dolgokat közölnek. Brenning vallomásában, ugymond, a szegedi tisztviselőkről kopromittálót nem olvasott. A Brenning elökelő személyes összeköttetéseiről szóló hireket is valótlannak mondja. Csak Brenning üzleti összeköttetéseiről lehet szó. Venter egyébként a galaczi tárgyalás befejeztéig részleteket nem közölhet a pör anyagából. Itt adunk helyet szegedi tudósitónk amaz értesitésének, hogy valótlan a galaczi ujságoknak az a hirlelése, hogy Brenning arczképe ki volt függesztve a szegedi kaszinóban.

— **Az aradi kénsavgyár telep szemléje.** Több alkalommal emlitettük már, hogy a zalatnai kénkovand részvény társaság Aradon egy kénsavgyár létesitését kérelmezte a várostól. A városhoz beadott kérvény szerint a részvénytársaság a kurticsi ut mentén a Rotter-féle földeken kivánja felállitani kénsav és mütrágya gyárát. Erre vonatkozólag a telep szemléket már meg is ejtették. Jelen voltak a hatóság részéről Sarlot Domokos főkapitány, Greén Nándor rendőrhadnagy, Virágh Lajos főmérnök, Tisch Mór dr. kerületi orvos, Kárász Emil és Gyulányi Rezső mérnökök a magy. kir. államvasutak részéről, Szathmáry Gyula alispán a vármegye, Buchholcz huszár százados, Herzl igazgató a gyártelep kiséretében s végül a zalatnai részvényesek részéről Deutsch dr. vegyész, és Schütz dr. ügyvéd. A tárgyalás folyamán Szathmáry Gyula alispán a vármegye nevében, tekintettel a huszárlaktanyára, kifogást emelt a gyárnak az engedélyezett helyen való felépitésére. Több kifogást nem tettek s igy valószinü, hogy a gyár létesülni fog, mely csak ismét fogja emelni aradi gyári piaczunkat.

— **Papválasztás.** Knyhár Károly, csabai ev. segédlelkészt mult vasárnap a bodzásottlakai ev. egyházközség lelkészévé választotta.

— **Uj tanitó.** Krasánszky Pétert, az aradi tanitóképezde végzett növendékét, Világra egyhangulag tanitónak választották.

— **Megszünt marha-járvány.** Az aradvidéki aradi gazdaközönségnek, mondhatni átka volt az a hosszu zárlat, melyet a hatóság a marhák között járványszerüleg fellépett száj és körömfájás miatt rendelt el. Most — örömmel jelenthetjük — a zárlat megszüntét, miért is Aradváros és környékére elrendelt zárlatot a vasárnapi naptól számitva feloldta a hatóság.

— **Tanitó választás Ujpanáton.** Levelezőnk irja: Ujpanáton a községi elemi iskolánál két tanitó állás jött üresedésre. A két állásra összesen hatan pályáztak. Az állásokat választás utján fogják betölteni, még pedig ennek a hónapnak folyamán. A közigazgatási bizottság Kalmár Sándor községi jegyzőt nevezte ki választási elnöknek.

— **Vörös kakas a megyében.** Özv. Hübner Antalné ó-szent- annai lakos háza ismeretlen okból kigyulladván, leégett. Biztositva volt. — Csordás András silingyiai lakosnak [illegible] frt értékü buszáját a cséplőgép lokomobiljéól kipattant szikra felgyujtván, teljesen leégett. — Gacse Onucz apáti lakos Groze Juon ugyanottani lakosnak a mezőn levő luczernáját égette porig. — Blidár Petru apáti lakosnak 100 frt értékü szénája és Tipra Petru gurbiai lakos gazdasági épületei ismeretlen okból keletkezett tüznek lettek martalékai.

— **Villammal hajtott malom.** Levelezőnk irja: Mezőhegyesen most uj malmot épitenek, melyet villamerő fog hajtani. Miután a villamos erőnek ilyen czélra való felhasználása először történik, igy valóságos nevezetessége lesz az uj malom Mezöhegyesnek.

— **Agyon gázolta a kocsi.** Petkovics György, a Gutzjar-féle gyár egyik napszámosa tegnap vizet hordott a cséplőgép számára. Egy pár fordulót szerencsésen el is végzett szekerével s épen az utólsó fuvart járta, midőn valami uton módon a vizzel telt hordóval megrakott kocsi kerekei alá került. A terhes szekér keresztül gázolt rajta s összeroncsolta a szerencsétlen ember testét annyira, hogy azonnal meghalt. A rendőrségi vizsgálat megállapitotta, hogy Petkovics György saját vigyázatlanságának áldozata.

— **Szökött katona.** Szvargyán Péter közhuszár megunta a huszár-diosőséget és egy szép napon ott hagyta a pécskai bajtársakat. Bucsut csak a laktanya kapufélfájától vett. A csendőrség a mult hét végén fogta el czirkálás közben. Szvargyár Péter már napok óta a simándi határban levő kukoriczásban bujkált. Tegnap szállitották be az aradi várba.

— **Száj és körömfájás a megyében.** Aradvárosra nézve éppen most oldották fel a zárlatot az állatokat illetöleg, mikor megyei tudósitóinktól ismét száj és körömfájás fellépéséről kapunk tudósitást. Igy Almáskamaráson, Odvoson, Bogyesten Róth Ferencz kerülési majorján és Kurtakéren lépett fel ujólag a marhák között a száj és körömfájás, miért ezen helyekre vonatkozólag elrendelték a zárlatot.

— **Danamitos nihilista.** Levelezőnk irja: Mihajlo Dragovics csucsi vasuti munkás összelopkodott a napokban egy csomó dynamitot. A csendőrség azonban nyomára jött a dolognak is elkobozta a veszedelmes portékát. Most a vizsgálat főleg annak kideri ésére irányul, hogy milyen czélra akarta felhasználni Mihajló a dynamitot.

— **A virtuskodó Csur-familia.** Levelezőnk irja: A Csur-familia Borosjenőt vallja otthonának. Hires római familia ez, s vereskedés dolgában elsőrendü tekintély. A napokban Nyecsa Petru és Stefánnal szemben akart valami régi számadást elrendezni Csur Petru és fia János s mikor a Nyecsáékat az utczán fölfedezték, nekik rontottak vad riadással. A két Nyecsa sem voltmáléból s harczra készen fogadta az első rohamot, melynek sikertelensége bösz haragra lobbantotta az idősebb Csurt s elöránt va csizmája mellöl egy forgópisztolyt, odadurrantott Nyecsáék felé. Hogy talált, azt bizonyitotta egy fájdalmas kiáltás. A két Csur, apa és fiu, erre elmenekült, de a csendőrök hamarosan kézrekeritették s átadták az ügyészségnek.

— **Nevelőnek** vagy korrepetitornak ajánlkozik egy a felsőbb iskolába járó fiatal ember, ki e téren már jártassággal bir. Bővebb felvilágositást nyujt szivességből lapunk kiadóhivatala.

— **Figyelmeztetés.** Mindazok, kik az „Adressen-Schemes von Oesterreich-Ungarn, seinen Nebenländern und dem Auslande“ czimü müvet meg nem rendelték, azonban a mü árának lefizetésére a kiadó vállalattól jogtalanul felszólitást kaptak, felkéretnek, hogy e vállalat elleni egyöntetü eljárás megindittása végett Kohn Zsigmond urnál az Aradi Lloyd társulat alelnökénél jelentkezni szivesked jenek.

HYMEN.

Aranyosi Béla a Mittelmann-féle szeszgyár egyik tisztviselője, vasárnap esküdött örök hüséget az aradi izraelita imaházban Steinberger Franczi ska kisasszonynak.

Ádám József budapesti kereskedő, vasárnap tartotta lakodalmát Aradon Lilienberg Berta kisasszonynyal.

Krausz Albert aradi magy. kir. pénzügyőri szemlész, vasárnap délután esküdött örök hüséget a buttyini izraelita imaházban Grünwald Malvina kisasszonynak.

Ékes Imre aradi iparos f. hó 15-én jegyezte el Aradon Sipkai Boriska kisasszonyt, Sipkai József polgártársunk kedves leányát.

GYÁSZROVAT.

† **Thurn és Taxis Miksa herczegné** elhunytáról már egy izben megemlékeztünk. A gyászoló család által kibocsájtott gyászjelentést itt közöljük: Thurn és Taxis Miksa Egon herczeg, a magas német lovagrend t. lovagja; herczegi czimen a magya országi főrendek örökös tagja, ugy a saját, valamint testvéreinek, Thurn és Taxis Mathild herczegnőnek, Thurn és Taxis Viktor herczegnek, megtört szivvel jelentik, forrón szeretett, drága édes anyjuknak, Főmagasságu özvegy Thurn és Taxis Egon herczegnének szül. gyoroki Edelspacher Victorin csász. és kir. csillagkeresztes hölgynek, 1895. évi augusztus hó 17-én, reggeli $^1/_2$8-órakor, életének 54-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele és hosszas szenvedés után, baltavári birtokán történt gyászos elhunytát. A drága halottnak hült tetemei hétfőn, augusztus hó 19-én, 11 órakor, délelőtt megelőzöleg tartandó szent gyászmise után a kegyuri templombau levő családi sirboltban fognak örök nyugalomra elhelyeztetni. Baltavár, 1895. augusztus hó 19-én. Béke drága poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az aradi kerékpár club** augusztus hó 17-én Tedeschy Viktor elnöklete alatt megtartott választmányi ülésen a müködő tagok sorába Mártini Gyula, Erdmann Géza, Waldner Károly, Dr. Suciu János, Jánosházy Zsigmond, Winkler József, Nikolits Géza, Kálmán József, Barna Kálmán és Dörner Emil — mig a pártolókéba Bokor Alajos e yhangulag felvétettek. A menetparancsnok jelentéseinek tudomásul vétele s a szeptember havi kirándulások tervezeteinek jóváhagyása után tárgyalás alá vétetett a temesvári kerékpár egylet átirata, melyben Tedeschi Viktor elnököt az augusztus 20-iki verseny juri tagjául történt megválasztásról értesitik, — az átiratot a választmány örömmel vette tudomásul, — egyben a temesvári kerékpár egylet elnökségét a tisztség elfogadásáról, valamint arról, hogy a club testületileg fog megjelenni a versenyen, — átiratilag értesiteni rendelte. — Végül több folyó ügy tárgyaltatott.

(*) **Az első aradi betegsegélyző és temetkezési egylet** elnöksége ma kedden d. u. 5 órakor irodja helyiségében (Szabadságtér 11. sz. I. em.) választmányi ülést tart, mely alkalommal tagok is felvétetnek. Az elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) **István bál Menyházán.** Ma este tartják meg a menyházai fürdőszezón utolsó fényesebb tánczestélyét, az István-bálat. A fürdőbizottság már napokkal ezelőtt kezdte meg akcióját a bál sikerének érdekében. A siker nem is maradhat el, mikor a bálon Arad szép lányai és szép asszonyai fogják az akkorára odagyülekezett megyei jegyzőket felvillanyozni. A tánez kezdete nyolcz órára van kitüzve és tart a hajnalkor induló vonat második csengetéseig.

(=) **Asztalosok tánczestélye.** Az aradi asztalossegédek szakegylete f. évi augusztus hó 25-én (vasárnap) a „Vademberhez“ czimzett vendéglő kerthelyiségében szavalat, világposta és tánczczal egybekötött társas-estélyt rendez. Belépti-dij nincsen. Kezdete délután 5 órakor.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A bábaasszony elégtétele.** Pár héttel ezelőtt lapunk is hozta azt az esetet, hogy özv. Rózsa Konrádné, a szemlaki bábaasszonyt vád alá helyezték az odavaló községi orvos feljelentése folytán, ki azzal vádolta az asszonyt, hogy egy szülés alkalmával a büntető törvénybe ütköző cselekedetet vitt véghez. — Özv. Rózsa Konrádné ügyét Rosenberg Károly dr. ügyvéd vezette, kinek ténykedése oda hatott, hogy a kir. törvényszék a kir. ügyész inditványa alapjan, végtárgyalás nélkül mentette fel a vádlott bábaasszonyt.

TÁVIRATOK.

Orsz. erdészeti közgyülés.

Budapest, aug. 19. (Saj. tud. táv.) A »Bud. Tud.» jelenti: Bánffy Dezső br. miniszterelnök 27-én Beszterczebányára utazik, az országos erdészeti egyesület f. hó 28-iki közgyülésén elnökölni, mivel Bánffy alelnök és Tisza gróf elnök betegsége miatt nem jelenhet meg.

—

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) A somogymegyei anyakönnyvvezetőket ma kinevezte Perczel belügyér, valamint Kecskemét, Baja, Debreczen, Győr, Kassa, Komárom, Maros-Vásárhely, Nagyvárad, Pancsova, Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék, Versecz és Zombor városok anyakönyvvezetőit is.

—

Czáfolatok.

Budapest, aug. 19. (Saj. tud. táv.) A »Bud. Tud.» megczáfolja a »Berliner Tagblatt» azon budapesti tudósitását, mintha Magyarországon rossz néven vennék a német sajtó álláspontját a bolgár kérdésben.

Budapest, aug. 19. (Saját tud. táv.) A «Bud. Tud.» megczáfolja a román tulzó lapok azon állitását, mintha a fókapitány a király egyenes parancsára megengedte volna a nemzetiségi népgyülést.

—

A kolera.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból távirják: A kolera félelmetes módon közeledik a fővároshoz; a Márvány-tenger ázsiai partján már is konstatáltak több esetet. A szultán rendkivüli vesztegzár intézkedéseket rendelt el, az egészségügyi tanács vonakodik azonban azokat életbe léptetni, mivel a vesztegzár, ugy a mint Törökországban kezelik, inkább a járvány terjesztésére, semmint tovaterjedésének meggátlására vezet.

Lemberg, aug. 19. (Saj. tud. távirata.) Radziwilban és Gubnoban halálos koleraesetek voltak.

—

Ferencz Ferdinánd betegsége.

Bécs, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Ferencz Ferdinánd főherczegről terjesztett azon hirt, hogy a főherczeg vérköpésben szenved, illetékes helyen megczáfolják.

—

I. Vilmos szobra.

Berlin, aug. 19. (Saj. tud. táv.) I. Vilmos császár szobrának alapkövét ma pompás időben nagy ünnepélyességek közt tették le. Az ünnepély előtt a cserlombokkal diszitett zászlókat az ünnepi térre vitték, amelynek közepén a gazdagon diszitett császárpavillon volt felállitva. A szomszédos épületek lobogódiszt öltöttek. A császár 9 órakor jelent meg és Hohenlohe kanczellár által fogadtatott. A császár felolvasta az alapkő-okmányt, melyben utalás történik a német nép lelkes sorakozására I. Vilmos alatt, aki a német törzseknek visszaadta a rég óhajtott egységet. A német fejedelmek áldozatkész egyértelmüséggel, Bismarck bölcs tanácsa, Moltke hadi tudománya, a vitéz hadvezérek példátlan ügyessége, a nép halált megvető hüsége biztositották a sikert. A császár azonban a béke müveinis utolsó lehelletéig munkálkodott. Vilmos császár szobra bizonyságot fog tenni Németország hálájáról. Ezután Lerchenfeld gróf a szövetség tanács bajor meghatalmazottja a vakoló lapótot nyujtotta át a német császárnak beszéd kiséretében, melyben őt kérte, hogy tegye le az alapkövet ahhoz a szoborhoz, mely Németországot nagy időkre emlékezteti. A császár erre vakolatot dobott a kőre, mire Buol, a birodalmi gyülés elnöke a kalapácsot nyujtotta át a császárnak, aki azzal három ütést tett e szavak kiséretében: »Az elesettek emlékére, az élőknek elismerésül, a jövő nemzedékeknek utánzásul.

—

A sertés beviteli tilalom.

Belgrád, augusztus 19. (Saját tud. táv.) A »Videlo» szerint a kormány már megtette a bécsi külügyminiszteriumnál a lépéseket a sertésbeviteli tilalom megszüntetése és a sertéseknek magyar területen át való szabad szállitása érdekében. Egyuttal kérte a szerb kormány azt is, hogy Kőbánya helyett más szemleállomás állapittassék meg.

—

Elsülyedt bárka.

Hamburg, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Falkenthallal szemben Alsóelban egy bárka huszonöt emberrel a »Concordia» gőzös kerékszekrényébe ütődve elmerült. Tizenheten a vizbe fultak.

—

Bolgár foglyok.

Szófia, aug. 19. (Saját tud. távirata.) A kormány utasitásából Brakaloff bolgár ügyvivő a török kormánynál lépéseket tett ama 124 bolgár fogoly szabadon bocsáttatása érdekében, kiket a »Jedi-kule« nevü várban Salonikiban fogva tartanak. Itteni politikai körökben e lépéstől semmi eredményt sem várnak, mivel a török kormány az elfogottakat rablók gyanánt tekinti, kiket török területen kézre keritettek. A foglyok közt van 1 tanár és a szófiai gimnázium 8 növendéke.

—

Fölrobbantott kaszárnya.

Tula, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) A tüzérkaszárnyát a pinczéből fölrobbantották. 300 ember meghalt.

—

A pápa ünnepe.

Róma, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Szt. Joachimnak, a pápa védszentjének ünnepe alkalmából a pápa ma délben a bibornokok, főpapok és a katholikus egyesületek elöljáróinak hódolatát fogadta. A pápa nevezetteket ezután magánkönyvtárába hivta meg, ahol cercle-t tartott. A pápa egy óránál tovább beszélgetett a jelenlevőkkel az olaszországi vallásos mozgalom feléledéséről és a katholikusok szorosabb egyesülésének szükségéről. A pápa sajnálja, hogy a két hatalom közt oly makacs konfliktus van, mely Olaszországra nézve káros.

—

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, aug. 19. (Saj. tud.) A három hatalom nagykövetei által a portának átnyujtott jegyzékről utólag az hirlik, hogy az csak a török részről tett engedményeket összegezi és kifejti, hogyan fogják fel azokat a hatalmak. A jegyzék pontos körülirását kivánja ama teljesen érthetetlen passzusoknak, melyeket a török jegyzék tartalmaz. Azokról a pontokról, melyeknek elfogadását a hatalmak kivánják és melyeket a porta még nem akczeptált, a jegyzék csak annyit mond, hogy a hatalmak eme pontokat egy későbbi jegyzékben fogják kifejteni.

—

A maczedóniai mozgalom.

Athen, aug. 19. (Saj. tud. táv.) Larissából érkezett hirek megerősitik azt a jelentést, hogy az ottani maczedon bizottság mindenkép azon van, hogy egy nagyobb csapat önkénytest felszerelve török területre küldhessen. Már eddig is 170 önkéntest, többnyire fiatal embert toborzottak össze. A pénzgyüjtések is folyamatban vannak.

—

A czár megkoronázása.

Moszkva, aug. 19. (Saj. tud. táv.) A Kreml-ben már nagyban készülnek a koronázási ünnepségekre, az egész palotát a közönség előtt elzárták, a helyreállitási munkákhoz már hozzáfogtak. A tróntermet egészen átalakitják; ezuttal három trónt állitanak fel, az egyiket az anyacsászárné részére. Első eset, hogy e teremben három trónszék fog állani.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, augusztus 19.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kinálták, a vételkedv szintén jó volt s az irány zat csendes lett. Elkelt 35000 mm. változatlan napi árakon.

	mmázsa	kilogramm	frt
Tiszavidéki	400	82.	6.57½
»	200	82.	6.50
»	200	82.	6.50
»	300	82.	6.55
»	800	81.5	6.55
»	200	82.	6.50
»	300	81.5	6.50
»	200	81.5	6.50
»	100	81.5	6.50
»	100	81.5	6.50
»	200	81.5	6.45
»	200	81.5	6.47½
»	100	81.5	6.42½
»	100	80.	6.42½
»	100	80.5	6.50
»	100	79.5	6.50
»	300	80.	6.35
»	100	89.5	6.40
»	100	79.	6.45
»	1000	80.	6.45
Pestvidéki	800	80.	6.40
»	100	79.5	6.40
»	300	79.	6.40
»	200	79.	6 35
»	500	79.	6.35
»	300	79.5	6.50
»	150	81.	6.50
»	100	78.	6.35
»	400	78.	6.35
»	100	78.	6.30
Pancsovai	3460	77.5	6.25
Bácskai	3000	77.5	6.45
Felső-tiszai	200	80.5	6.40
»	200	80.	6.37½
»	100	77.	6.20
»	400	81.5	6.47½
Serlei	3000	78.	6.35
Raktáron	1000	80.5	6.85
»	3000	77.5	6.45
Zab	100		5.80
»	100		5.70
»	200		5.65

Határidőüzlet. Amerikából tegnap lanyhább árfolyamokat jelentettek, mire nálunk is lanyhán indul az üzlet buzában és tengeriben s tekintettel az igen gyenge üzletmenetre, lanyha maradt zárlatig.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.31—6.33
Buza május—juniusra	6.77—6.79
Őszi rozs	5.39—5.40
Tengeri május—juniusra	4.50—4.51
Tengeri julius—augusztusra	5.60—5.62
Őszi zab	5.59—5.61
Repcze	9.25—9.35

Külföld: New-York: buzára ⅛—¼ lanyhább, tengerire 1 szilárd. Chicago: buzára ¼ lanyhább, tengerire ⅜—1 szilárd. Páris zárva, London üzlettelen, Liwerpool gyenge.

Értéktőzsde: Változatlanul indult az üzlet mig bécsi lanyha jegyzésekre osztrák államvasut és magyar hitel részvények tetemesen ellanyhultak, a többi papirok szintén lanyhában zárultak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	408.50
Magyar hitelrészvény	484.50
Osztrák államvasut	404.50
Rima-Murányi	287.—
Lombard	1.0.—

Szeszüzlet.

— Augusztus 19. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, augusztus 19. d. u. 5 óra.

Buza bánsági uj	—.——.—
Buza tiszavidéki	6.20— 6.55
Buza pestvidéki	6.15— 6.50
Buza fejérmegyei	6.15— 6.50
Buza bácskai	—.——.—
Roze uj, elsőrendü	5.35— 5.40
Roze uj, másodrendü	5.30— 5.35
Arpa takarmány	5.15— 5.40
Arpa égetni való	5.60— 6.30
Arpa sörfőzdei	6.90— 8.—
Zab	5.60— 5.90
Tengeri bánsági	5.70— 5.75
Tengeri másnemü	5.65— 5.70
Káposzta-repoze bánsági	8.— 8.50
Kóles	—.——.—
Buza márczius—április	6.31— 6.33
Buza szeptember—október	6.78— 6.79
Buza május—junius	—.——.—
Roze szeptember—október	5.37— 5.38
Tengeri május—junius	4.49— 4.50
Tengeri julius—augusztus	5.60— 5.62
Tengeri októberre	5.60— 5.62
Zab márczius—április	—.——.—
Zab szeptember—október	5.58— 5.60
Káposzta-repoze augusztus—szeptember 1894.	9.20— 9.40

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. augusztus 19.

Magyar aranyjáradék 4%	123.25
Magyar koronajáradék 4%	100.—
Magyar arany 4½%	124.75
Magyar ezüst 4½%	108.50
Magyar keleti vasut 1876.	122.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	146.—
Osztrák papirjáradék	100.75
Osztrák járadék ezüst	101.25
Osztrák járadék arany	123.—
Koronajáradék	101.25
1860-iki államsorsjegyek	155.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1070.—
Magyar hitelbank részvény	484.50
Osztrák hitelbank részvény	398.—
Osztrák-magyar államvasut	402.50
20 frankos arany (Napoleondor)	9.60
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	344.—
Német birodalmi márka	59.85
London	121.55
Páris	48.10

Hivatalos árfolyamok
a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósitása. —

Bécs, 1395. augusztus 19.

Magyar koronajáradék %	100.—
Magyar hitelrészvény	487.—
Osztrák hitelrészvény	399.25
Anglóbank részvény	170.25
Laenderbank részvény	278.25
Bécsi bankegyesületi részvény	168.—
Osztrák államvasut részvény	404.50
Déli vasut részvény	111.—
Osztrák északnyugati vasut részvény	—.—
Osztrák északnyugati (Elbevölgyi) részvény	291.50
Budapesti villamos városi vasut részvény	—.—
Salgó-tarjáni részvény	—.—
Rimamurányi részvény	288.50
Brassói kőszénbánya részvény	—.—
Dunagőzhajózási részvény	540.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alpesi bányarészvény	98.50
Union	350.—
Török sorsjegy	78.60

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Rébusz. (Borszék) Csak a hó legutolsó napjain, 29-én vagy 30-án küldhetjük, mert addig le van foglalva. Kérünk választ.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 19. —

Nádor szálloda: Vohlmann Gyula biztositási felügyelő, Nagyszeben. Schlesinger N. kereskedő, Gyorok. Nikolits N. lelkész, Gyér.

Vasuti szálloda: Dr. Deutsch Mór orvos, Gyulafehérvár. Balassa Béla tisztartó, Folt.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1895. évi április hó 1-től. —

ARADRÓL

Budapest felé indul:

Nagyvárad reggel	5.18
Szolnokig d. u.	3.56
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Személyvonat este	9.40

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Soborsinig d. u.	2.30
Személyvonat d. u.	4.30
Gyorsvonat este	7.02

Temesvár felé:

Vegyesvonat reggel	6.20
Vegyesvonat d. e.	11.30
Személyvonat d. u.	5.—

Szeged felé:

Személyvonat reggel	4.45
Személyvonat reggel	7.—
Vegyesvonat d. u.	4.10

Gurahonczi felé:

Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat d. u.	5.10
Vegyesvonat d. u.	12.25

ARADRA

Budapest felől érkezik:

Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad este	8.42
Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat este	6.52

Erdély felől:

Soborsinről reggel	6.59
Gyorsvonat d. e.	8.08
Személyvonat d. e.	10.10
Személyvonat este	8.55

Temesvár felől:

Személyvonat d. e.	10.43
Vegyesvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat este	10.55

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.43
Személyvonat este	8.10
Személyvonat éjjel	10. 6

Gurahonczi felől:

Személyvonat reggel	8.03
Vegyesvonat d. e.	11.46
Személyvonat este	6.45

LÉGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás millimeterekben legmagasb	Légnyomás millimeterekben legalantabb	Hőmérséklet C° legmagasb	Hőmérséklet C° legalantabb
Aug. 10	761.5	761.0	25.1	10.0
„ 11	61.7	61.2	27.6	12.0
„ 12	61.8	60.8	29.1	14.4
„ 13	61.0	60.2	30.6	16.0
„ 14	59.3	55.6	29.6	13.8
„ 15	60.4	59.0	20.5	11.0
„ 16	60 5	59.9	21.5	9.1

Hó és nap	Szél iránya	Szél erőss.	Felhőzet általában	Csap. nm.	Észrevétel
Aug. 10	EN.	4	felhős	—	—
„ 11	K.	2	derült	—	—
„ 12	DK.	4	derült	—	—
„ 13	N.	4	felhős	—	—
„ 14	DN.	6	borult	8.2	d. u. esik, dörög
„ 15	EN.	4	félborult	1.2	csepegés
„ 16	EN.	5	félborult	—	—

POSGAY LAJOS dr.

VIZJELZÉS.

1895. évi augusztus hó 19-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőkön:

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.	Jégvastagság cztimétr.
Branyicska	+ 12°	derült	+ 23	—
Gyulafehérvár	+ 12°	derült	— 20	—
Arad	+ 14°	derült	— 120	—
Makó	+ 15°	derült	+ 2	—
Szeged	+ 15°	derült	+ 219	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad. 1895. augusztus 19.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

361/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a maros utcza délkeleti sarkán a fout 41. sz. telek mellett fekvő 190 □ ölnyi teleknek dr. Muntyán Aurél kára és veszélyére való eladása iránt **f. é. augusztus 26-án délelőtt 10 órakor** árverést tart.

Kikiáltási-ár □ ölenként 17 frt 10 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi aug. hó 12-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

Arad szab. kir. város törvényhatóságától.

7806/1895 sz.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15256/434 885 sz. a. alkotott s a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszterium 67640/826 666 sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szabályrendelet alapján felhivom a város közönségét, hogy a kertekben különösen az alma fákon tenyészni szokott vértetűről ha olyat észlelnek jelentést tegyenek.

A vértetü irtására a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi miniszterium 14295/III. 7. 393 sz. magas leiratában a következőket ajánlja és pedig: meglepett fiatalabb csemeték és alsóbb galyak fertőtlenitésére 150 gram zöld szappan, 200 köbczentiméter kozma szesz és 9 gram carból sav annyi vizben oldandó fel, hogy az egész egy liternyit tegyen ki, — az egész azután még 4 liter vizzel felhigitandó, mely keverékkel a galyak és csemetéknek a rovar által ellepett részei gondosan bekenendők.

A meglepett öreg fák petroleummal a fiatalabb fák pedig 3 rész petroleum 1 rész vizből álló keverékkel jól beecsetelendők.

Miután a vértetű a gyümölcs fák gyökerein talált, a meglepett fa körül a föld a fa felső gyökeréig felásandó oltatlan tört mészszel behintendő és földdel ismét behuzandó.

Olto galyaknak más község határából, vagy nyugat európai államokból való behozatala szigoruan eltiltatott.

Erről a közönséget azzal értesitem, hogy amennyiben a vértetü irtása nem eszközöltetik az hivatalból, az illető fa tulajdonos terhére teljesittetni, s azon felől 2 frttól 50 frtig terjedhető pénzbirsággal fog büntettetni.

Aradon, 1895. évi julius hó 17-én.

főkapitány távol;
Nyári Béla,
alkapitány.

16111/1895.

Hirdetés.

A nm. földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur 47596/95. rendelete nyomán ezennel közhirré tesszük, hogy az osztrák belügyminiszter ur folyó évi julius hó 15-én 20·784 sz. a. kelt értesitése szerint élő serteseknek Selmecz-Bélabányáról és Szabadkáról Ausztriába való bevitele további intézkedésig csupán a «Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher» czimü társaság vágóhidjára szabad.

Egyuttal megjegyezzük, hogy ugyancsak az osztrák belügyminiszter fentidézett értesitése szerint a nevezett társaság vágóhidjára 120 kilogramm élősulynál kisebb sulyu sertések is bevihetők, mely körülmény folytán f. é. julius 7-én 44·394 sz. a. kelt földmivelési miniszteri rendelet 1. pontjának az élősúlyra vonatkozó meghatározása ily értelemben módosul: Továbbá elrendeljük, hogy az ily sertésszállitmányokat kisérő marhaleveleket az idézett rendeletben előirtakon kivül az első oldalon fent, a következő jegyzettel kell ellátni «Für die Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher».

Végül megjegyezzük, hogy 44·706 sz a. és 42.820 sz. a. kelt rendeletben közölt azon ausztriai városok nevei közzé, melyekbe élő sertések szállithatók: Csehország Kolin városa is felveendő.

Arad, 1895. julius 26.

A városi tanács.

16599/95.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelésügyi miniszterium leirata alapján közhirré teszük, hogy a sziléziai cs. kir. tartományi kormány folyó évi julius hó 19-én 13370. alatt kelt értesitése szerint a kérődző állatoknak (szarvasmarha, juh és kecske) Arad, Bács-Bodrog, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Somogy Tolna és Zala vármegyék, valamint Arad, Baja, Zombor, Ujvidék, Szabadka és Pécs városok területéről Sziléziába való kivitelét további intézkedésig megtiltotta.

Arad, 1895. aug. 1.

A városi tanács.

Öt kilogramm

csemege-szőlő

csinos kosarakban házhoz szállitva

1 forint 50 krajczár.

(Szőllőfajok a megérés ideje szerint.)

Megrendelések ROTH JÓZSEF szállitóhoz

Szabadság-tér 10. sz.

vagy levél utján alulirotthoz Gyorokra intézendők.

Varjassy Árpád

863. *szőllő-birtokos.*

622/95 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város községi iskolái részére szükséges uj butorok elkészitése és szállitása iránt **folyó év augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár 288 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejrésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

Hazai és külföldi

Bank jelzálog Kölcsön K.

Budapest, Kerepesi-ut 51. II. emelet 25.

40 évi 5½, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyárak 32 évre 6% amortizáczió uton, házak épitkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépités után 6% kamat mellett. Személy hitel ¼ évi törlesztésre egész 10,000 frtig 6 és 7% pontos lebonyolitása.

Hazai és külföldi
Bank jelzálog Kölcsön (K)
684 *Budapest, Kerepesi-ut 51*

Hirdetmény.

Arad és Uj-Arad, továbbá Arad és a vár között épitendő uj hidak ügyében a nagyméltóságu kereskedelemügyi miniszterium 16983/1895 számu rendeletével kitüzött pótbejárás **f. évi augusztus hó 23-án d. e. 9 órakor** fog megtartatni.

Osszejöveteli hely Aradváros városházánál az I. emeleti kis ülésterem.

Ezen helyszini bejárásra mindazok, akik magukat érdekelteknek tekinthetik oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a müszaki müveletek a polgármesteri hivatalnál a hivatalos órák alatt **f. évi augusztus 8-ától—22-ig** bezárólag terjedő 15 nap alatt lesznek megtekinthetők.

Arad, 1895. évi julius hó 13-án.

A városi tanács.

621/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vágóhidi hulladékoknak a vágóhidtól a gyeptérre szállitásához szükséges 2 kocsi elkészitése iránt **folyó évi augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási-ár darabonként 213 frt 06 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

1547/1895 p. m.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi Miniszter 4909 számu távirati intézvénye szerint az alsó ausztriai helytartóság Arad város területéről szarvas marhák, juhok és kecskéknek alsó ausztriába való bevitelét megtiltotta.

Arad, 1895. julius hó 20-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

10392/95.

Figyelmeztetés.

Félreértések elkerülése végett figyelmeztetem a közönséget, hogy a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 14837/1892 sz. a. kelt rendelete értelmében Szt.-István napján az ipari munka a következő üzletek lesznek a jelzett ideig nyitva tarthatók:

1. Egész napon át:

a) a czukrász és mézeskalácsos iparnál;

b) a nyomda iparnál a halasztást nem türő állami és hatósági nyomtatványok, szinlapok, müsorok, gyászjelentések előállitása és széthordása;

c) hirlapok elárusitása és széthordása;

d) a szódaviz gyártása, elárusitása és házhoz szállitása;

e) fürdő intézetek;

f) kenyér, pék-sütemény, tej és gyümölcs árusitása és házhoz szállitása;

g) természetes virágok árusitása;

h) a szálloda, vendéglő, sör, bor, bormérő, kávéház és kávémérő iparoknál, ideértve a házhoz való megrendeléseket is, vagy az ily üzletekben szokásos bármely étel és ital kiszolgáltatása;

i) búcsúkon és ájtatosságra szolgáló gyülekezeteken az ugy nevezett búcsú czikkeknek, mint pl. imakönyvek, olvasók, viaszgyertyák stb, elárusitása;

k) a kofák üzlete, a mennyibeu az áruk üdülő és mulató helyeken vagy vásáron, illetve községen kivüli sátrak alatt vagy valamely szokásos módon állványon, asztalon, vagy földön kirakva árusittatnak;

l) élő állatoknak a szállitási eszközökből való kirakása és haza szállitása;

m) jéghordás, házhoz szállitás.

2. Délután 2 óráig.

A borbély és fodrász iparnál az üzleti helyiségben, azontul csak magán lakásba, szinházakba, vagy hasonló előadások alkalmából házhoz hiva.

3. Déli 12 óráig.

a) kis iparnál a sürgősen rendelt javitási munkák;

b) a pék iparnál az áru elkészitése és szállitása;

c) a mészáros, hentes és kolbász készitő iparnál az elkészités, elárusitás és szállitás, valamint a füszer, bor, thea, csemege és lisztkereskedéseknél, nem különben a szatócsüzleteknél.

Kelt Aradon, 1895. augusztus 15-én.

Sarlot
főkapitány.

17622/1895.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi IV-ik adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi IV-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési dijjal együtt, nemkülönben netalán régibb ipartestületi dij, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-dij és út-adó tartozásaikat **azonnal** fizessék be, mert ellenkező esetben a régibb dij- és adótartozásaik azonnal, a f. évi IV-ik adórészlet pedig szeptember hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási dijak felszámitása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a IV-ik adórészletre nézve **augusztus 24-től** kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adó, hadmentességi-dij és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1895. augusztus hó 15.

A városi tanács.

623/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Grünberger-féle uszoda alatt levő megrongált srádfal helyreállitása iránt **folyó évi augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár a szükséges 1000 köbméter kő szállitására, a srádfal előtti kőhányás készitésére és a védtöltés kőburkolatának készitésére nézve 5000 frt, az ácsmunkára nézve 640 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi augusztus hó 19-én tartott üléséből.

Kiadta
Vannay Gyula
aljegyző.

Gelddarlehen

Auf Grundstücke, Provinzhäuser in 40 jähriger Amortisation 5½%, auf 50 Jahre 5%. Mühlen und Fabriken 32 Jahre amortisirbar 6%, auf Neubauten wird bei Beginn des Baues 50% Darlehen, bei gänzlichem Fertigwerden weitere 50% zu 6% igem Zinsfusse bewilliget. Personalkredit jeden Standes in ¼ jähriger Tilligung 6—7% ige Zinsen, und kann bis 10,000 Gulden in Anspruch genommen werden. Näheres: **Budapest Hazai és külföldi jelzálog K. Kerepesi-ut 51. II. em. 25.**

Hazai és Külföldi
Bank jelzálog Kölcsön (K.)
685 *Budapest, Kerepesi-ut 51.*

„Aradi nyomda-részvénytársaság könyvnyomdája."